

perxada en el Segrià i fins al cap Sud del Matarranya (a la ratlla ja del val.) (Bellmunt de Mesquí, 29b45, 731b15).

Pel que fa a *Barxell*, no sols podria ser un cas de l'anomenat «superlatiu islàmic» en *al-lāh* ('l'insigne perxe, el perxe d'AHah'), perquè de fet ens consta que *perxe* tingué una variant *párchelle/bérchele* en mosàrab granadí, i andalús (*Perchel, Los Percheles*, 728b 25-40). I tant d'una manera com de l'altra s'explica com en el *Barxell* d'Alcoi vagi existir antigament una variant *Barcheta*.²

Altres NLL connexos. *Punta (d)e Barçi* te. Quatretonda (xxxii, 2.7): com que el terme de Quatretonda confina amb el de *Barxeta* i quasi també amb el de *Barx*, és ben possible, que el nom d'aquest tossalet no sigui més que al·lusi al nom de *Barxeta* (o de l'altre), a manera d'adjectiu nisba de l'àrab: *ġābāl barċi* com si diguessim 'turó barxenc'. Tanmateix també n'hi degué haver algun altre de llunyà: la GGRV, 119, cita un *Pont Barxi* a Alzira, i, en te. de la Font de la Figuera, pluralitzat: *Barranc dels barċins* (xxxii, 32.2) per al qual jo havia estat especulant (crec, ara, vanament) sobre relacionar-lo amb el port. dial., i antiq. *barça*, cast. dial. *barceo/berceo* 'espècie d'esparg' (cf. DCEC 1, 400). Més incert, però no inconcebible, és relacionar-hi també un *Na-Barxa* accident coster mall, de Capdepera (xli, 183.10, Masc. 22B9), tenint en compte l'hàbit mallorquí de «personificar» lingüísticament molts NLL proveint-los d'un Na.

¹ En un opuscle de les Festes tradicionals alcoianes, 1964, pp. 83-84. Llavors s'havia despoblat la pagesia adherida al grandió castell i els conreadors acabaven de baixar a un mas de sota (potser el confont SSiv. amb aquest mas). N'explica la història anecdòtica, i la tradicional de les guerres dels segles xviii-xix, en què encara degué fer un paper; els aplecs a l'ermita del lloc; el poemeta *La Festa de Barxell* de Remigi Vicedo (1901) i un «fandango de Barchell» compost pel compositor G. Blanes, en els anys 1900-1928 en una estada en el «Mas de Barxell». — ² Una alternativa l'oferia una pda. *barċéta* que vaig recollir en l'enq. d'Agres (xxxiv, 40.6), car, al capdavant, Agres no és més que a uns 10 k. d'Alcoi, línia recta, si bé amb el formidable massís de Mariola entremig. En tot cas, per a l'etim., no entrebanca gens una altra repetició del nom, tractant-se d'un apeñatíu que ens consta viu, i tan difós com *perxe*. Per a *ba/be* i *ċa/ċe* recordem que l'àrab no distingeix *a* de *e* fonemàticament.

BAS, Coll ~

Per 'Coll Baix', V. DECAt 1, 554a59 i infra, s. v. Blai.

BAS, St. Martí del ~

Nom oficial d'un municipi del Lluçanès, és grafia

errònia en lloc de S. M. d'Albars: la parròquia «de Albars» ja figura (escrita així) en les llistes I i II (SS. xii-xiii) de parròquies del bisbat de Vic p. p. Mn. A. Pladevall («Osona», 1984, núm. 277; *Albers* en la II, error evident). Com ja s'ha explicat s. v. *Aubàs*. És, doncs, nom ben inconnex dels del grup següent.

BAS-

Són nombrosos els topònims catalans que poden explicar-se per una arrel BAS- o BAES-, continguda en els mots bascos *baso* 'bosc', *basa* 'selvàtic', 'desert', *baxa* 'precipici' i testimoniada per l'antiga onomàstica ibèrica i aquitànica. En aquest article n'estudiem alguns: *Bas* (Garrotxa), *Bassegoda* (Garrotxa), *Basco* (V. Boí), *Bassiero* (Espot). Altres noms, com *Els Baiertis*, *Bàscara*, *Beixalis*, *Béixec*, *Beixessarri*, *Besiberri* i *Besora*, que han de contenir el mateix element, tenen dedicat un article especial. Podria ser que *Bescàneu* i *Bescanó* fossin compostos amb *baso*; per aquesta possibilitat vegeu *Onom. Cat.*, s. v. *Aneu*.

En un altre article, sota el títol *BAS(S)-* s'inclouen alguns noms que poden semblar formats amb *bassa* 'clota on es recull l'aigua', i llavors no tinguin res a veure amb aquella arrel. Entre ells, però, també n'hi ha que podrien contenir el basco-ibèric *baso*: *Barranc de la Basabella* (Caregue), *Els Basers* (topònim molt repetit a l'alt Pallars i al Segre mitjà), *La Basi* (ordònim freqüent a la Ribagorça i al Pallars), *Baset* (Xativa), *Besares* (Alginet). Potser el més important de tots aquests topònims sigui el que encapçala aquest article, *Bas*, l'ampla comarcada que s'estén al peu del Puigsacalm, a la Garrotxa.

El que trobem sobre aquest element lèxic en el diccionari d'Azkue és el següent:

BASO: 1r. (AN-goiz, Bc, Gc, S, arc), «selva, forêt».

Relacionat amb aquest ha d'estar *basa*; les accepcions que assenyala Azkue són: BASA. 2n. (BN, L, R-uzt, S) 'salvaje'. 3r. (L,S) 'desierto'. 4t. en palabres compuestas (siendo modificación de BASO), significa 'silvestre'. 5è. (BN-s, Lc, R) «espantadizo» (Dicc., s. v.). Almenys en les accepcions 2a. 3a. i 4a. sembla clar que *basa* i *baso* són variants d'una mateixa entitat lèxica. Al principi de la comèdia *Anton Kaiku*, del guipuscoà Marcelino Soroa Lasa, trobem un passatge interessant, per tal com ens mostra que el mot pot aplicar-se a muntanyes i descampats: «mendi *basati* eta zulepakia, arkaitzez betia», que Allières tradueix per «la montagne sauvage et crevassée, pleine de rochers» (*Manuel pratique de basque*, Picard, París, 1979, p. 152). No és estrany, per tant, que el mot s'hagi aplicat a paratges muntanyencs especialment feréstecs, embardissats i encinglerats. Azkue hi posa també com a núm. 1 l'acc. 'lodo' 'cieno' documentada en moltes localitats biscaïnes i a Ainhoa. Però aquest és el sentit de la família ibero-romànica del cat. *bassa*, cast. i port. *balsa*, per al qual veg. l'article del DECH. No cal dir que *baso* té l'acostumada variant diminutiva *baxo/baxa*. A propòsit de l'accepció 'precipici',